

Варто пам'ятати, що література нового тисячоліття повинна наближатися до світових культурних процесів, навчити вільно орієнтуватися в них, що дозволить студентам економічного університету усвідомити, що українська література посідає чільне місце серед високорозвинених західноєвропейських літератур, у яких інтенсивно протікають художні процеси модернізації.

Спонування до літературної творчості є дуже плідними. Велика вірогідність того, що розвиток образного мислення і творчої уяви естетично збагатить студента і стане ґрунтом для його сходження на новий рівень розуміння художньої літератури.

Використання на практиці творчих завдань дають змогу значно активізувати творчу діяльність студентів, сприяти підвищенню рівня їхньої самостійності. По-своєму продовжуючи творчість письменника власним твором, студент формується як «маленький письменник, і літературознавець, і критик». Це і є головним завданням вивчення української літератури в економічному університеті.

О. В. Павловська, д-р екон наук, доцент
кафедри фінансів підприємств

УДОСКОНАЛЕННЯ МОДУЛЬНОГО СТРУКТУРУВАННЯ ЗМІСТУ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ «ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ»

Сутність дидактичного процесу на основі модульної технології забезпечення полягає в тому, що зміст навчальної дисципліни структурується в автономні організаційно-методичні блоки (модулі). Обсяг і зміст модулів, в свою чергу, варіюється залежно від профільної та рівневої диференціації навчання та дидактичної мети дисципліни. Такий перехід дозволяє створити оптимальні умови для вибору індивідуальної траєкторії руху по навчальній дисципліні.

Основною метою модульного навчання є створення оптимальних умов розвитку особистості шляхом забезпечення гнучкості змісту навчання, пристосування дидактичної системи до індивідуальних потреб студента та рівня його базової підготовки за допомогою організації навчально-пізнавальної діяльності за індивідуальною навчальною програмою.

Модульне навчання — це інноваційний вид навчання, що заснований на діяльнісному підході і принципі свідомості (усвідомлюється програма навчання та індивідуальна траєкторія вчення), який характеризується замкненим типом управління.

Виокремимо особливості модульного навчання з дисципліни «Фінансовий аналіз»:

- забезпечення обов'язкового опрацювання кожного компонента навчальної програми;
- формування чіткої структуризації змісту навчання;
- послідовне викладення теоретичного матеріалу;
- забезпечення навчального процесу інформаційно-предметною системою оцінки і контролю засвоєння знань, що дозволяє коригувати процес навчання;

- передбачення варіативності навчання, адаптацію навчального процесу до індивідуальних можливостей і потреб студентів.

Структура навчальної дисципліни «Фінансовий аналіз» має включати такі види фундаментальних вмінь:

- дослідницькі (емпіричні, теоретичні);
- практичні (дослідження та оцінка фінансово-господарських ситуацій, використання методів оцінки, прогнозування, пошук альтернатив, пропозиції щодо покращення ситуації із обґрунтуванням і визначенням власних точок зору із досліджуваних питань).

Обов'язковим елементом модульного структурування змісту навчання за дисципліною «Фінансовий аналіз» є рівень складності задач, що розв'язуються шляхом виконання тієї чи іншої дії.

Таблиця 1

**РІВНІ СКЛАДНОСТІ ЗАДАЧ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ» ТА РІВНІ ВОЛОДІННЯ УМІННЯМ**

Рівень	Характеристика рівня складності задачі	Рівень володіння умінням
I	Розв'язок типових задач на базі опорного конспекту	Запам'ятовування окремих фактів, формул, визначення понять, формулювання законів тощо
II	Самостійний розв'язок типових задач	Розуміння і осмислене відтворення навчального матеріалу
III	Розв'язок нестандартних задач	Використання набутих знань і умінь в знайомих, так званих стандартних ситуаціях
IV	Розв'язок творчих задач, що вимагають нових дій та «проєктування» нових знань	Використання набутих знань та умінь в нестандартних ситуаціях

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Фінансовий аналіз» майбутні бакалаври повинні набути уміння розв'язувати різні типи завдань, оволодіти методами фінансово-економічних розрахунків.

Наступним кроком є структуризація змісту навчальної дисципліни «Фінансовий аналіз». Одночасно з формуванням змістовної частини (які саме знання потрібні), яке відбувається згідно з освітньо-кваліфікаційними вимогами до бакалаврів, проводимо структурно-тематичне формування навчальних тем, тобто в який модуль чи блок їх включати. Зважаючи на те, що джерелом змісту навчальних дисциплін фундаментальної підготовки, до яких належить «Фінансовий аналіз», є галузь знань (наука), що вже склалась, то використовуємо усталену термінологію відповідно до розділів, тем, питань. Однак, в процесі роботи певні формулювання можуть змінюватись, а зміст, що їм відповідає, «перемішуватись» в інший змістовний модуль чи блок.

Звернемо увагу на те, що в природі не існує чіткого розмежування на конкретні дисципліни. Усі процеси взаємопов'язані і можуть бути описані та вивчені за допомогою певної сукупності наук. Отже, доцільно є провести структуризацію навчальної дисципліни «Фінансовий аналіз», на основі природних наук і врахування принципів послідовного введення матеріалу і наступності всередині самої навчальної дисципліни.

Принцип узагальненості знань студентів передбачає доцільність двох модулів із навчальної дисципліни «Фінансовий аналіз». Кожний із модулів поділяється у свою чергу на певну кількість змістовних блоків.

Відповідність рівня знань, отриманих в результаті засвоєння першого чи другого модуля дисципліни «Фінансовий аналіз», сформульованій меті та вмінням, які звідси впливають, можна узагальнити в табл. 2.

Таблиця 2

**РІВНІ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ»**

Уміння	I	II	III	IV
Рівень знань, які вимагаються	З^р — (репродуктивний рівень) — знання окремих фактів, формул, законів, визначення понять	У^с — уміння розв'язувати стандартні задачі	З^а (теоретичні знання) — знання алгоритму дій)	У^{нз} — уміння розв'язувати нестандартні типові ситуації

Підсумовуючи викладене вище, робимо висновок, що для дисципліни «Фінансовий аналіз» справедливим є принцип фундаменталізації, який передбачає, що змістом цієї дисципліни є фундаментальне ядро і професійно орієнтована оболонка.

Тобто, можливість і необхідність введення в навчальний матеріал нових актуальних відомостей, що пов'язується із змінами в законодавстві, відкриттями у науці, можливості побудови навчального матеріалу з орієнтацією на більш високий освітньо-кваліфікаційний рівень, відгуком оберненого зв'язку контролю. В процесі реалізації навчального процесу дисципліни «Фінансовий аналіз» пізнання матеріалу відбувається циклічно, неперервним чином при переході від вивчення першого змістовного модуля до другого.

При цьому виконується принцип наступності набуття знань, умінь і навичок — вивчення наступного модуля неможливе без вивчення попереднього, а формування знань, умінь і навичок відбувається згідно з дидактичним ланцюжком (рис. 1).

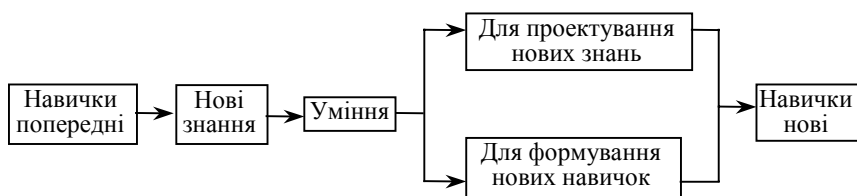

Рис.1. Схема трансформації знань і навичок

Таким чином, необхідною і достатньою умовою переходу на наступний освітньо-кваліфікаційний рівень є якісний перехід від знань алгоритму розв'язку існуючої проблеми до продуктивних знань, від уміння розв'язувати стандартні задачі до уміння вирішувати нестандартні, творчі ситуації.

Саме на цьому етапі відбувається якісна трансформація знань, умінь і навичок, особистих якостей майбутнього фахівця.

А. Л. Пастернак, асистент кафедри бухгалтерського обліку, економічного аналізу і аудиту

ДЕЯКІ АСПЕКТИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЯКОСТ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ БОЛОНСЬКОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ

Вища освіта і наука стають глобальними факторами суспільного розвитку, входять в число найбільш важливих національних пріоритетів. Особливістю останнього часу є цілеспрямована спільна діяльність Європейських країн із формування загальноєвропейської системи вищої освіти в рамках так званого Болонського